

07.12.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**07 Aralık 2023
Perşembe**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

07 Aralık 2023 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

— Kamuda ve Belediyelerde Yenilenebilir Enerji Projesine İlişkin Olarak Türkiye Cumhuriyeti ile Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası Arasında İmzalanan Hibe Anlaşması

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Ankara ve Kırıkkale İllerinde Yapılacak Olan Savunma Sistemleri Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7911)

— Denizli İlinde Yapılacak Olan Çinko, Kurşun ve Kobalt Külçe Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7912)

— Adana İlinde Yapılacak Olan Saf Tereftalik Asit (PTA) ve Polimer/Cips Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin 24/11/2020 Tarihli ve 3200 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararının Eki Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7913)

— Kırıkkale İlinde Yapılacak Olan Saf Kurutulmuş Vakum Tuzu (PDV), Sodyum Hidroksit, Sodyum Hipoklorit, Hidroklorik Asit ve Ferrik Klorür Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7914)

— Zonguldak İli, Kilimli İlçesinde Bulunan Bazı Alanın Eren Holding Anonim Şirketi Zonguldak Özel Endüstri Bölgesi Olarak İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7915)

— Kırıkkale İli, Delice İlçesinde Bulunan Bazı Alanın Safir Tuz Gıda Maden Pazarlama Nakliyat İnşaat İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi Kırıkkale Özel Endüstri Bölgesi Olarak İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7916)

CUMHURBAŞKANLIĞINA VEKÂLET ETME İŞLEMİ

— Cumhurbaşkanlığına, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet YILMAZ'ın Vekâlet Etmesine Dair Tezkere

YÖNETMELİKLER

— İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

07.12.2023

- Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Alım, Satım ve İhale Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu ile Federasyonları, Birlikleri, Odaları Denetim Kurulları Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Personel Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Yüksek İstişare Kurulu Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 17/5/2023 Tarihli ve 2019/42746 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 14/6/2023 Tarihli ve 2020/23730 Başvuru Numaralı Kararı

Rekabet Kurumu'ndan kırmızı et sektörüne inceleme

Kurumun internet sitesinde yer alan açıklamada, kırmızı ette yaşanan fiyat artışları ve arz sıkıntısı üzerine başlatılan ön araştırmaların odak noktasını, sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerin rekabeti kısıtlayıcı anlaşmalar veya teşebbüs birliği kararlarıyla yasayı ihlal ettikleri iddiasının oluşturduğuna işaret edildi.

Rekabet Kurumu, kırmızı et sektörüne yönelik inceleme başlattığını duyurdu.

Kurumun internet sitesinde yer alan açıklamasında, son iki yılda, sektöre yönelik bir soruşturma ve iki ön araştırma yürüttüğüne işaret edildi.

Açıklamada, "Hayvan besiciliğinin yanı sıra et ve et ürünlerinin üretimi ve satışı alanında faaliyet gösteren bir teşebbüsün perakendecilerin raf fiyatlarını belirlediği iddiasına yönelik başlatılan ve uzlaşma usulüyle sonlandırılan soruşturma sonucunda, soruşturma tarafı teşebbüsün alıcılarının yeniden satış fiyatlarını belirleyerek Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine ve ilgili teşebbüse idari para cezası uygulanmasına karar verildi" ifadesi kullanıldı.

Kırmızı ette yaşanan fiyat artışları ve arz sıkıntısı üzerine başlatılan ön araştırmaların odak noktasını, sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerin ve teşebbüs birliklerinin rekabeti kısıtlayıcı anlaşmalar veya teşebbüs birliği kararlarıyla yasayı ihlal ettikleri iddiasının oluşturduğuna işaret edilen açıklamada, şunlar kaydedildi:

07.12.2023

"Ancak bu ön araştırmalar sonucunda, kırmızı et fiyatlarında son dönemde meydana gelen fiyat artışlarının rekabet karşıtı eylemlerden ziyade sektörün genelinde karşılaşılan çeşitli yapısal sorunlardan kaynaklandığı değerlendirildi. Bu çerçevede, sektöre ilişkin piyasa dinamiklerinin derinlemesine incelenmesi, pazarda faaliyet gösteren oyuncuların karşılaştığı yapısal sorunların ayrıntılı bir şekilde tespiti, söz konusu sorunlara çözüm önerileri getirilebilmesi ve pazardaki rekabet koşullarının iyileştirilmesine yönelik rekabet politikası önerilerinin geliştirilmesi amacıyla kırmızı et piyasasına yönelik bir sektör incelemesi başlatıldı."

Kırmızı etteki artış, 850 milyon dolarlık ithalata rağmen yüzde 85'i buldu!

Yılın ilk 10 ayında yapılan sığır ithalatı 859,6 milyon dolara yükselerek önceki yıllara fark attı. Kırmızı et fiyatlarını dengelemek için seçilen bu yola rağmen karkas et fiyatlarında sene başından bu yana yüzde 85'lik artış yaşandı. Dünyada ise sığır eti fiyatlarındaki artış yüzde 10'u bile bulmadı.

Fotoğraf: Depophotos

Et fiyatlarında yaşanan artışın dengelenmesi iddiasıyla sene başında devreye sokulan ithalat formülünün 10 aylık bilançosu ortaya çıktı.

Habertürk'ün aktardığına göre, ocak-ekim ayları arasında canlı hayvan ithalatı 884 milyon dolara yükseldi. Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu'nun verilerine göre; 859,6 milyon dolar tutarında sığır ithalatı yapıldı.

YIL SONUNDA İTHALAT RAKAMININ 1 MİLYAR DOLARI GEÇMESİ BEKLENİYOR

Ekim ayında geçen yılın aynı ayına göre; yüzde 961'lik artışla 154,1 milyon dolarlık sığır ithalatı gerçekleştirildi. Ekim ayındaki sığır ithalatında en büyük pay 67,3 milyon dolarla Brezilya'ya ait olurken, bu ülkeyi 34,7 milyon dolarla Uruguay ve 11,5 milyon

07.12.2023

dolarla Çekya izledi. Sığır eti, buğdayın ardından en çok ithalatı yapılan 2. rn olarak kayıtlara geçti.

2018'de canlı hayvan ithalatı 1 milyar 768 milyon dolarla zirveyi görürken, sonraki yıllarda düşüş trendine girilmiş ve 2022'de ithalat 181 milyon dolara kadar düşmüştü. 2023'te ilk 10 ayda 884 milyon dolarlık canlı hayvan ithalatı gerekleştii, yıl sonunda bu rakamın 1 milyar doları geçmesi bekleniyor.

KARKAS ETİN FİYATI YÜZDE 85 ARTTI

Ulusal Kırmızı Et Konseyi'nin (UKON) verilerine göre; karkas etin kg fiyatı (son güncelleme 30 Kasım'da yapıldı) 235.15 TL'yi buldu. Karkas etin yüzde 60'ından kemiksiz et elde ediliyor. Buna göre et fiyatının kilogramı 392 TL seviyesinde görünüyor. Ocak ayında 126,87 TL olan karkas etin kg fiyatı böylece 10 ayda yüzde 85'in üzerinde arttı.

850 milyon doların üzerindeki ithalata rağmen et fiyatlarındaki yükseliş durdurulamadı.

DÜNYADA FİYAT ARTIŞI YÜZDE 8

BM Gıda ve Tarım rgt'nün yayınladığı et fiyatları endeksine göre; sığır etinde yılbaşından beri yaşıanan yükseliş yüzde 8,1 olarak ortaya çıktı.

Öte yandan Rekabet Kurumu, kırmızı et sektörüne yönelik inceleme başlattığını bildirdi.

Kurumun sitesinde yer alan açıklamada, başlatılan n araştırmaların odak noktasını, "sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerin ve teşebbüs birliklerinin rekabeti kısıtlayıcı anlaşmalar veya teşebbüs birliği kararlarıyla Kanun'u ihlal ettikleri" iddiasının oluşturduğu ifade edildi.

Deprem bölgeleri için sağlanan dış finansman 2,4 milyar doları buldu

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen bölgenin kalkındırılması amacıyla bu yıl Avrupa Konseyi Kalkınma, Dünya, Avrupa Yatırım, İslam Kalkınma ve Asya Altyapı Yatırım bankalarından yaklaşık 2,4 milyar dolarlık dış finansman sağladıklarını bildirdi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Türkiye'nin sağladığı dış finansman kaynaklarına ilişkin bilgi verdi.

Kahramanmaraş merkezli depremlerin yol açtığı hasarların giderilmesi ve bölgenin yeniden inşası amacıyla dış finansman temini çalışmalarının devam ettiğini belirten Şimşek, bu kapsamda Asya Altyapı Yatırım Bankasının Türk Eximbank'a 100 milyon dolar finansman sağladığını ifade etti.

Şimşek, söz konusu finansmanla depremden etkilenen illerdeki altyapıların onarımı ve geliştirilmesine yönelik ihracat sektöründe faaliyet gösteren firmalara destek olunmasının amaçlandığına işaret ederek, "Ayrıca İslam Kalkınma Bankasından da Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankasına 100 milyon dolar tutarında finansman sağladık." dedi.

Bu kaynağın, depremden etkilenen bölgede ve bu bölgeyle ilişkide bulunan işletmelere yönelik tarımsal ürünler ve gıda güvenliği projelerinin finansmanı için kullanılacağını dile getiren Şimşek, şunları kaydetti:

07.12.2023

"Deprem bölgesinin kalkındırılması amacıyla bu yıl Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası, Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, İslam Kalkınma Bankası ve Asya Altyapı Yatırım Bankasından olmak üzere yaklaşık 2,4 milyar dolar tutarında dış finansman sağladık. Hem yıl sonuna kadar hem de önümüzdeki yıl içinde uygun koşullu dış finansman sağlama girişimlerimizi kararlılıkla sürdüreceğiz. Sağlanan bu finansman imkanlarıyla depremden etkilenen illerdeki ihracatçı firmalar ile bu bölgedeki işletmelerin tarım ve gıda projeleri desteklenecek."

Şimşek, daha önce de Avrupa Yatırım Bankasından deprem yaralarını sarmak ve kentlerin yeniden inşasına katkı sağlamak amacıyla 400 milyon avro finansman sağlandığını açıklamıştı.

TCMB Başkanı Erkan, bankacılarla buluştu: TL'ye geçiş hedefle uyumlu

Türkiye Bankalar Birliği, Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan'la yapılan toplantıya ilişkin detayları açıkladı. Toplantıda Türk Lirasına geçiş başta olmak üzere son düzenlemeler değerlendirildi. TCMB Başkanı Erkan'ın TL'ye geçişin hedeflere uygun şekilde devam ettiğini belirttiği ifade edildi. Erkan, toplantıda "dezenflasyon patikasına olan inancının arttığını" da vurguladı.

Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan, Türkiye Bankalar Birliği (TBB) yönetimiyle bir araya geldi. TBB yapılan toplantıya ilişkin detayları yazılı olarak paylaştı.

Toplantıda, bankacılık sisteminde döviz dönüşümlü mevduatların azaltılması ve Türk Lirasına geçiş ile reeskont ve Yatırım Taahhütlü Avans Kredilerine (YTAK) yönelik uygulamaların değerlendirildiği belirtildi.

* Türkiye Bankalar Birliği (TBB) yönetimi ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Dr. Hafize Gaye Erkan, bankacılık sektöründe son durumu değerlendirmek üzere bir araya gelmiştir.

* Toplantıda, bankacılık sisteminde döviz dönüşümlü mevduatların azaltılması ve Türk Lirasına geçiş ile TCMB'nin ihracat ve yatırıma yönelik destekleri kapsamında reeskont ve Yatırım Taahhütlü Avans Kredilerine (YTAK) yönelik uygulamalar değerlendirilmiştir.

Toplumsal Yatırım Notu

* Türk Lirasına geçiş hedefinin önlemler sonrası devreye giren olumlu görünümü ve devamına yönelik ortak öneri çalışması, dezenflasyon hedefiyle uyumlu kredi akışının sağlıklı işleyişinin devamına dair öneriler ve TCMB ile birlikte ihracat ve yatırım kredilerindeki olumlu seyrin geliştirilmesine ilişkin değerlendirmeler toplantısının ana gündem maddeleri olmuştur. Ayrıca, geliştirilmekte olan Toplumsal Yatırım Notu'na ilişkin bir çerçeve oluşturularak ortak çalışma yürütülmesine dair mutabakat sağlanmıştır.

* TBB Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Alpaslan Çakar, para politikasının enflasyonun düşürülmesine odaklanmasını çok değerli ve olumlu bulduklarını belirtmiştir. Ekonominin daha da güçlendirilmesini amaçlayan uygulamaların olumlu sonuçlarının görülmekte olduğunun altını çizen TBB Başkanı Çakar, yatırımların ve büyümenin devam ettiğini, görünümün pozitifte döndüğünü, öngörülebilirliğin arttığını ve risk priminin azaldığını söylemiştir.

Reel sektör ve piyasaların inancı arttı

* TBB Başkanı Çakar, piyasalarda istikrarın ve güvenin korunması sayesinde Türk lirasına olan talebin artması ile yatırım, istihdam, üretim ve ihracat yoluyla büyümenin bankacılık sektörünce finansmanına olan katkısının dengeli ve kaliteli şekilde güçlenmesini destekleyeceğini ifade etmiştir.

* TCMB Başkanı Sayın Hafize Gaye Erkan, hem yurt içi yerleşiklerin tasarruf aracı tercihlerindeki hem de yurt dışı yerleşiklerin fon akımlarındaki eğilime dikkat çekerek Türk Lirasına geçişin hedeflere uygun şekilde devam ettiğini belirtmiştir.

* TCMB Başkanı Erkan, para politikasının birikimli ve gecikmeli etkilerinin devreye girmesiyle, dezenflasyonun 2024 yılında son Enflasyon Raporu'nda ilan edilen patikayla uyumlu şekilde gerçekleşeceğini öngördüklerini vurgularken, reel sektör ve piyasaların dezenflasyon patikasına olan inancının arttığını ve beklentilerde fiyatlama davranışlarına da yansımaya başlayan bir iyileşme görüldüğünü ifade etmiştir.

* TCMB Başkanı Erkan, politikalarda kararlılık ve koordinasyonun önemini altını çizmiş ve bankacılık sektörünün Türk Lirasına geçişi destekleyen çabalarını memnuniyetle karşıladıklarını belirtmiştir.

Reuters'tan dikkat çeken anket: 2024'te Türk Lirası, dolar karşısında değer kazanacak mı?

Reuters'ın yaptığı ankete göre, birçok gelişmekte olan ülke para birimi 2024'te dolar karşısında değer kazanacak ancak TL'nin değer kazanması beklenmiyor.

Reuters'ın düzenlediği ankete göre, gelişmekte olan ülkelerin (EM) para birimleri, ABD Merkez Bankası'nın (Fed) faiz indirimine başlayacağı yönündeki beklentilerin kuvvetlenmesiyle dolar karşısındaki bu yılki kayıplarını gelecek yıl telafi edip, hafif yükselecek fakat Türk Lirası'nın yakın vadede değer kazanması beklenmiyor.

EM kur endeksi, ABD enflasyonundaki düşüş ve Fed'in para politikasında gevşeme yanlısı açıklamalarının ardından geçen ay doların gerilemesiyle, Kasım ayının başından bu yana yüzde 2.6 yükseldi ve bu yükselişin önümüzdeki yıl da sürmesi bekleniyor.

Fakat ABD'de faizlerin daha uzun süre yüksek kalabileceği riskiyle yatırımcıların temkinli davranmaları ve bu nedenle gelişmekte olan para birimlerinin dolar karşısında yavaş ve istikrarlı bir yükseliş kaydetmesi bekleniyor.

Reuters'ın 1 ila 5 Aralık'ta 45 stratejistin katılımıyla yaptığı ankete göre, gelişmekte olan para birimlerinin yarısından fazlasının, kazanımını gelecek yıla taşıyacağı ve bazılarının ise bu yılki kaybının tamamını telafi edeceği öngörülüyor.

07.12.2023

Yakın zamanda kayıplarını telafi etmeyecek

Bu yıl sırasıyla yüzde 35 ve yüzde 10 civarında değer kaybeden TL ve Güney Afrika randınının yakın zamanda kayıplarını telafi etmesi beklenmiyor.

Reuters'ın gelişmekte olan piyasa para birimlerine yönelik gerçekleştirdiği ankette TL tahmini veren kurumların tahminlerinin medyanına gore, dolar/TL'nin bir ay sonra 28.90, üç ay sonra 30.00, altı ay sonra 31.6684, 1 yıl sonra ise 33.00 olması bekleniyor.

in'in para birimi yuanın ise gelecek on iki ayda yüzde 2 civarında değer kazanması bekleniyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan asgari ücret mesajı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, yeni asgari ücret görüşmeleriyle ilgili, "İşçilerimizin onayını alacak, işverenlerimizi de yormayacak ve istihdama zarar vermeyecek bir asgari ücret seviyesi hedefi ile süreç yönetilecek." dedi.

Beştepe'de yapılan Cumhurbaşkanlığı Kabine Toplantısı sona erdi. 3 saat 15 dakika süren toplantının ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan açıklama yapıyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan konuşmasından önemli satır başları şöyle:

"Cezayir Filistin davasının önde gelen savunucuları arasında yer alıyor. Gazze ve Filistin davasında desteğimizi iki kardeş ülke olarak teyit ettik.

Pençe hareketleri ile teröristleri sınırdan uzaklaştırdık. Teröristlerin üzerindeki baskıyı sürekli artırıyoruz. Terör eliyle ülkemizi sıkıştırmaya çalışanlara seslenmek istiyorum. Suriye ve Irak'ın kuzeyine bir terör yapılanmasına asla izin vermeyeceğiz.

İklim değişikliğiyle mücadelenin yeni sömürü düzenine yol açmamasıdır. Dünyayı en çok kirleten ülkelerin iklim değişikliğiyle mücadelede daha fazla yük alması kaçınılmazdır. Biz bu meselede elimizi taşın altına koyuyoruz.

Sera gazı emisyonunda tarihi sorumluluğumuz insanlığın ortak geleceğine katkıda bulunmak adına önemli adımlar atıyoruz. Net Sıfır Emisyon hedefine 2053 yılında ulaşmayı öngörüyoruz. Dubai'de tüm bu konuları ifade ettik. Zirvede Gazze'deki dramı gündeme taşıdık.

07.12.2023

Yarın Yunanistan'a gidiyoruz ardından 18 Aralık'ta Macaristan'a ziyaret gerçekleştireceğiz.

Ahlaki olmayan fiyatlandırma yerini rasyonel fiyatlara bıraktı
Hiçbir ekonomik, mantıki ve ahlaki temeli olmayan fiyatlandırma davranışları yerini rasyonel fiyatlamalara bırakmaya başladı.

Enflasyonu yavaş yavaş kontrol altına alıyoruz. 2023'ün ilk 9 aylık döneminde yüzde 4.6 büyüme katettik. Kaliteli ve sürdürülebilir büyüme hedeflerimizde en küçük sapma yoktur. Büyük ve güçlü Türkiye'nin inşası yolunda adım adım hedeflerimize ulaşmayı sürdüreceğiz.

Çalışan emeklilerimizin de hesabına 5'er bin TL'yi süratle yatıracacağız. Üniversiteli gençlerimize seçim öncesi verdiğimiz ücretsiz internet ve teknoloji desteği sözümüzü tuttuk. Doğalgaz tüketim desteğini düzenli yardımlara dahil ettik.

Asgari ücret görüşmeleri
İşçilerimizin onayını alacak, işverenlerimizi de yormayacak ve istihdama zarar vermeyecek bir asgari ücret seviyesi hedefi ile süreç yönetilecek.

İsraili yöneticiler er ya da geç insanlık mahkemesinde yargılanacak, hak ettiği cezaları çekecek, tarihin çöplüğündeki yerlerini alacaklardır.

İsrail, 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana Filistin coğrafyasında uyguladığı her zulmün hesabını verecektir. Bundan kaçış yok, Netanyahu nereye kaçar bilemiyorum.

Batının etekleri altına saklanan İsrail yönetimi, zulmünü ne kadar tırmandırırsa sonuçta ödeyeceği bedeller de o kadar ağır olacaktır.

Kentsel dönüşüm partiler üstü bir konudur
6 Şubat'ta 50 binden fazla insanımız hayatını kaybetti. Bu coğrafyada yaşamak demek deprem gerçeğiyle yüzleşmek ve ona göre hareket etmek demektir. Tek çözüm, depreme dayanıklı binalar yapmaktır. Yani, kentsel dönüşüm adımı.

Maalesef ülkemiz uzunca bir süre bu toprakların hakkını vermek yerine hakkına giren bir anlayışla yönetildiği için deprem felaketi göz ardı edilmiştir.

Kentsel dönüşüm çalışmalarını bir üst seviyeye çıkarıyoruz. Güvenli şehirler için tek çare kentsel dönüşümdür.

Kentsel dönüşüm konusu tartışmasız bir beka meselesidir. Hepsinden önemlisi bu, siyaset, siyasi partiler üstü bir konudur."

İsrail'e silah satıyor görünmek başımızı ağrıtır, değiştirin şu tanımı!

Alaattin AKTAŞ

07 Aralık 2023 Perşembe

Birincisi; Türkiye İsrail'e silah satmıyor. Zaten İsrail'in bizden alacağı silahlara ihtiyacı var mıdır, o da tartışılır.

İkincisi; Türkiye İsrail'e silah satmıyor ama sanki silah satıyormuş gibi görünüyor. İşte dikkat çekmeye çalıştığım ve bir tanım değişikliğine gidilmesi gerektiğini vurguladığım yön bu.

İsrail'e silah satmıyoruz ama sattığımız bazı ürünler dış ticaret verilerinde silah grubunda yer alıyor. Bu, uluslararası alanda Türkiye'nin elini zayıflatan bir etken haline dönüşebilir.

Hem İsrail'e karşı en sert tepkiyi gösteren ülkelerden biri olacaksınız, hem de üstelik savaş sürerken bu ülkeye silah satıyor görüneceksiniz; olmaz!

93'üncü fasıl

İhracat ve ithalatın fasıl adı altında gruplarda toplandığını biliyoruz. İşte sıkıntı yaratan da 93'üncü fasıldan bu ülkeye yaptığımız ihracat.

Nedir bu 93'üncü fasıl:

“Silahlar ve mühimmat; bunların aksam, parça ve aksesuarı.”

İşte Türkiye savaşın hüküm sürdüğü ekim ayında İsrail'e bu fasıl kapsamında 105 bin dolarlık ihracat yaptı. Zaten tutar hiç önemli değil, ekim ayında bu ülkeye yapılan toplam 328.4 milyon dolarlık ihracat içinde bu tutar yalnızca on binde 3 gibi çok önemsiz bir yere sahip. 10 bin dolarlık ihracatın yalnızca 3 doları, olsa ne olur, olmasa ne olur!

Ama savaş sürerken bu başlıkta yapılan ihracatın, tutar ne olursa olsun, adı kötü!

07.12.2023

Peki gerçekte sattığımız ne?

Girişte de belirttim, biz İsrail'e aslında silah satmıyoruz; silah başlığında yer alan bazı ürünleri satıyoruz.

Bu ürünlerin ne olduğuna geçmeden önce, bu verilerin kaynağını açıklamakta yarar var. Kimse çok gizli bir veriyi ifşa ettiğimizi düşünmesin.

Bir kere bu veriler gizli değil zaten, herkese açık ve TÜİK'in web sayfasında yer alıyor.

TÜİK'in sayfasından (**istatistikler- dış ticaret-alt kategorilerde dış ticaret istatistikleri- veri tabanları-özel ticaret sistemi ve devamında ülke ve mal grubu seçimi yapılarak**) bu verilere herkes ulaşabilir.

Hem zaten dış ticarete karşılıklı olarak gizli tutulmak istenen veriler 98'inci fasılda yer alır ve o veriler hiç açıklanmaz.

Şimdi gelin 93'üncü fasıl kapsamında İsrail'e ekim ayında ne sattığımıza bakalım...

İsrail'e ekim ayında 93'üncü fasıl kapsamında 9305.20.00.90.00 gümrük tarife istatistik pozisyon (GTİP) numaralı ürünü ihraç etmişiz.

Bu GTİP'nin açıklaması şöyle:

“93.03 pozisyonundaki tüfeklere ait aksam ve parçalar; sertleştirilmemiş vulkanize kauçuktan olanlar hariç.”

Peki 93.03 pozisyonundaki tüfekler neymiş, şimdi de ona bakalım:

“Bir patlayıcının itiş gücü ile çalışan diğer ateşli silahlar ve benzeri cihazlar. (Spor için av tüfekleri ve tüfekler, ağızdan doldurulan ateşli silahlar, sadece işaret fişegi atmak üzere imal edilmiş tabanca ve diğer cihazlar, manevra fişegi atmak için tabanca ve revolverler, hayvan öldürmeye mahsus sürgülü silahlar, ok atar tüfekler gibi.)”

Klasik silahla hiç ilgisi yok

İşte sattığımız ürünün detayı böyle.

Bildiğimiz silahla uzaktan yakından ilgisi yok.

Kaldı ki sattığımız silah olsa bile toplam tutarı ekim ayı için yalnızca 105 bin dolar.

İsrail'e olan bir aylık ihracatımızın on binde 3'ü.

07.12.2023

Ama İsrail'e olan ihracatın tüm fasıllara göre dökümünü yaptığımızda bu 105 bin doların açıklamasında "silahlar ve mühimmat; bunların aksam, parça ve aksesuarı" yazıyor.

Ticaret tabii ki durmaz ama...

Bu köşede daha önce de dile getirdim. Görüş ayrılığı yaşadığımız her ülkeyle ticareti durdurmaya kalkışsak, ihracat ve ithalatımız herhalde yarıya düşer. Ekonomimiz durur. Dolayısıyla İsrail'le olan ticaret de devam edecektir, zaten ediyor.

Ama dış ticaret mevzuatı elveriyorsa, tür ihraç kalemlerini böylesine kritik bir dönemde farklı yorumlara yol açabileceğini göz önünde bulundurarak belli bir süreliğine başka fasıllara atmanın çaresi bulunmalıdır.

Halkın enflasyonu mu? Merkez Bankası'nın enflasyonu mu?

Servet YILDIRIM

07 Aralık 2023 Perşembe

Merkez bankaları ve ekonomistler çekirdek enflasyonu çok önemserler, çünkü enflasyonun ana eğilimini gösterdiğini düşünürler. Bu nedenle yasal görevi fiyat istikrarını sağlamak olan merkez bankaları enflasyonun ana eğilimini takip edebilmek için çekirdek enflasyona bakarlar. Yani çekirdek enflasyon merkez bankalarının enflasyonudur.

Halkın enflasyonu ise tamamen başkadır. Onlar doğrudan bütçelerini en fazla etkileyen enflasyona bakarlar. Bundan dolayıdır ki; halkın önemli bir bölümü için çekirdek enflasyonun bir anlamı yoktur.

Bu gerçek çekirdek enflasyon göstergelerini takip eden merkez bankalarının yanlış yaptığını göstermez. Merkez bankaları çekirdek enflasyonu takip etmekte haklıdırlar. Çünkü para politikası ile kontrol edebildikleri enflasyona bakarlar. Enflasyonu ölçen tüketici fiyat sepetinde 400'ün üzerinde mal ve hizmet var. Bu sepet bize TÜİK'in açıkladığı manşet enflasyonu verir. Oysa bu sepette Merkez Bankası'nın para politikasıyla etkileyemeyeceği fiyatlar var. Mesela petrol fiyatı dışarıda belirlenir, tarım fiyatları da kısmen yağmur ve güneşten etkilenir. Bir de alkollü içecek ve tütün gibi hükümetin belirlediği fiyatlar var.

Fiyatları uluslararası piyasalarda belirlenen enerji ve altın; havadan ve sudan etkilenen gıda ile devletin belirlediği alkollü içkiler ve tütün gibi ürünleri kapsam dışında bırakıp TCMB'nin para politikasıyla etkileyebileceği kalemlere bakmak enflasyonun ana eğilimi hakkında daha iyi fikir verir. Nitekim herkes TÜİK'in açıkladığı manşet enflasyonu izlerken, Merkez Bankası ve bazı ekonomistler bu tanıma uygun C endeksine bakarlar. Ancak C endeksinin ya da diğer özel kapsamlı enflasyon göstergelerinin halkta bir karşılığı yoktur. Çünkü bu sepetlerin dışladığı kalemler halkın canını yakmaya devam eder. Üstelik toplumun çeşitli kesimleri arasında bile farklılıklar söz konusudur. Herkesin harcama sepeti aynı olmadığı için herkesin hissettiği enflasyon da farklıdır. Mesela orta ve düşük gelir gruplarının

07.12.2023

hissettiği enflasyon gıdadaki artıştır ve burada da büyük sıkıntı vardır.

Yine bardağın dolu tarafına bakarsak, aylık bazda C endeksi yani çekirdek enflasyon üç aydır geriliyor. Eylülde yüzde 5,28'ti, Ekim'de 3,72 oldu, Kasım'da ise 1,96'ya geriledi. Bu trend enflasyonun ana eğiliminin kısmen hız kaybettiğine işaret ediyor. Bu demektir ki; Merkez Bankası'nın mayıs ayından bu yana başlattığı sıkılaşma etkilerini göstermeye başlamıştır. Çekirdek enflasyon göstergelerindeki düşüş sevindirici ve mit vericidir. Ancak Merkez Bankası ekirdek enflasyon göstergelerindeki ana eğilim bir miktar gerilese de hl yüksek seviyelerini koruyor; çünkü yüzde 2 civarında aylık enflasyon yüksek bir enflasyondur. Yıllık bazda ise Kasım ayında yıllık enflasyon yüzde 61,98 seviyesindeyken, yıllık çekirdek enflasyon yüzde 69,89'tu. Bu da bize daha uzun bir yolumuz olduğunu ve enflasyonla mücadelenin taviz verilmeden kararlılıkla sürdürülmesi gerektiğini söylüyor.

TL'nin deęerinde tarihi dramatik dūşūş!

Naki BAKIR

07 Aralık 2023 Perşembe

Türkiye'ye net sermaye girişinin giderek yavaşlamasının da etkisiyle son yıllarda Türk Lirası'nda dövize karşı reel bazda erime dramatik boyutlara ulaştı.

Doğrudan yatırım, sıcak para ve diğer yatırımlar yoluyla rekor düzeyde dış kaynak girişi yaşanan 2003-2010 döneminde döviz sepeti karşısında reel bazda yüzde 21,9 değerlenen TL'de, değerinin tepe noktaya ulaştığı 2010 yılından bu yana ise reel değer kaybı yüzde 54'ü aştı. Merkez Bankası'nın Tüketici Fiyatları (TÜFE) bazlı Reel Kur Endeksi'ne göre kasım ayında TL, döviz sepetin karşısında önceki aya göre yüzde 1,7 değer yitirdi.

TL'de gelişmekte olan ülke paralarına karşı aylık reel değer kaybı yüzde 1,53, dolar, euro gibi gelişmiş ülke paralarına karşı aylık reel değer kaybı ise yüzde 1,94 oldu. Türkiye ve ticaret yaptığı ülkelerin enflasyonlarından arındırılarak her ay düzenli hesaplanan ve 2003 yılı ortalama değeri 100 kabul edilen endeks, bu yıl kur şoku yaşanan temmuz ayında 48,7'ye kadar indikten sonra yükselerek ekim ayında 56,01 olmuştu.

2010
sonundan
başlayan erime
sürecinde TL'de
döviz sepeti
karşısındaki
değer kaybı bu
yıl kasım sonu
itibarıyla yüzde
54,4'e ulaştı.

Merkez
Bankası'nın
reel kur
endeksine göre
bu dönemde
TL, gelişmekte
olan ülkeler
paralarına
karşı yüzde
56,8, dolar, euro
gibi gelişmiş
ülke paraları
karşısında
yüzde 52,1 değer
yitirdi.

TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru endeksine göre TL'nin değeri			
(2003=100)	Reel Efektif Döviz Kuru Endeksi*	Gelişmekte Olan Ülke Paralarına Göre*	Gelişmiş ülke Paralarına Göre*
2004	103,03	103,89	102,63
2005	112,72	108,79	114,63
2006	111,27	104,02	114,85
2007	119,24	108,89	124,92
2008	118,78	104,38	127,59
2009	111,40	97,80	119,25
2010	121,91	103,80	133,90
2011	107,39	90,60	118,85
2012	109,86	89,72	124,96
2013	108,02	88,34	122,72
2014	102,57	85,13	115,07
2015	100,39	80,78	115,70
2016	100,39	83,22	112,67
2017	90,09	75,19	100,51
2018	77,16	65,31	84,99
2019	75,08	62,04	84,66
2020	67,31	55,51	76,04
2021	60,41	49,80	68,27
2022	54,37	43,30	63,57
2023	55,62	44,80	64,18
DEĞİŞİM (%)			
2003-2010	21,91	3,80	33,90
2010-2023	-54,37	-56,84	-52,07
2003-2023	-44,38	-55,20	-35,82

Söz konusu endeksin değeri kasım ayında 55,04'e geriledi. Reel efektif kur endeksi değerinin gerilemesi, TL'nin dövizlere karşı reel olarak değer yitirdiğini, artması ise değer kazandığını gösteriyor. Değerinin 100'ün üstünde olması baz yılına göre TL'nin değerinin aradaki fark kadar daha yüksek; altında olması ise daha düşük olduğu anlamına geliyor.

TL'nin değerinde zirve yılı 2010

Reel kur endeksinin 12 ayın ortalamasına göre 2003'te 100 kabul edilen değeri, izleyen yıllarda sürekli yükselerek 2010 itibarıyla 121,9'a ulaşmıştı. Buna göre TL, yedi yılda döviz sepeti karşısında reel bazda yüzde 21,9 değer kazanmıştı. Başka deyişle fiyatı döviz bazında aynı olan bir mal ve hizmet sepetinden aynı tutardaki Türk parası ile alınabilen miktar; 2003'te 100 birimse 2010'da yaklaşık 122 birime çıkmıştı.

Bu dönemde TL'nin; enflasyon oranları görece yüksek, parası az değerli gelişmekte olan ülkeler paralarına karşı ortalama reel değer kazanımı yüzde 3,8'de kalırken, düşük enflasyonlu, parası değerli, en çok sermaye ihraç eden ve Türkiye'ye kaynak olarak en fazla getirilen gelişmiş ülkeler paralarına karşı reel değer kazanımı yüzde 33,9'a ulaşmıştı.

2010'dan bu yana hızlı erime

2011'den bu yana ise Suriye savaşı gibi bölgesel istikrarsızlık unsurlarının da etkisiyle net sermaye hareketlerinin canlılığını yitirmesinin ve özellikle 2015'ten itibaren Türkiye'de enflasyonun yeniden yükselişe geçmesinin de etkisiyle TL'de dövizler karşısında reel bazda değer kaybı süreci yaşandı. Yıllık ortalama bazda 2010'da 121,9 olan reel kur endeksi, gerileyerek ilk kez 2017'de 100'ün altına indi.

Devam eden gerileme sürecinde endeks 2022'de 54,37'ye kadar indi. Bu yıl aylık bazda temmuzda 50'nin de altına inen, izleyen üç ayda ise tekrar yükselen endeks, kasımdaki gerileme ile ilk on bir ayın ortalamasında 55,62 oldu. 2010-2023 ortalama endekslerinin karşılaştırmasına göre TL'de bu dönemdeki reel değer kaybı yüzde 54,4 düzeyinde oluştu.

Buna göre 2010 yılı ortalamasında fiyatı döviz cinsinden aynı olan aynı mal ve hizmet sepetinden aynı tutarda TL ile alınabilen birim miktar 100'den 45,6'ya düştü. Anılan dönemde TL reel olarak gelişmekte olan ülke paraları karşısında yüzde 56,8, gelişmiş ülke paraları karşısında da yüzde 52,1 değer yitirdi.

20 yıl öncesinin yüzde 44 altında

TL'nin döviz sepeti karşısındaki reel değeri 2003 yılındakinin ise yüzde 44,4 altına indi. Döviz cinsi fiyatı aynı olup, aynı tutarda TL ile alınabilen mal ve hizmet miktarı 2003'te 100 ise 2023'te 55,6 adette kaldı. 20 yıllık dönemde TL; kümülatif olarak gelişmekte olan ülke paraları karşısında yüzde 55,2, gelişmiş ülke paralarına karşı da yüzde 35,8 değer kaybetti. Buna göre TL, 2010-2023 döneminde, 2003-2010 döneminde dövizler karşısında yaşadığı değerlenmenin kat kat üstünde bir değer kaybı yaşadı.

Reel efektif kur endeksi nedir?

Nominal döviz kurlarının ülkeler arası nispi fiyat farklarını göstermemesi nedeniyle, Reel Efektif Döviz Kuru, Türk Lirası'nın (TL) reel düzeyinin göstergesi olarak hesaplanıyor.

Nominal efektif döviz kuru, Türkiye'nin dış ticaretinde önemli paya sahip ülkelerin para birimlerinden oluşan sepete göre, Türk Lirası'nın ağırlıklı ortalama değerini veriyor. Ağırlıklar, ikili ticaret akımları kullanılarak belirleniyor. Reel efektif döviz kuru ise nominal efektif döviz kurundaki nispi fiyat etkileri arındırılarak elde ediliyor.

07.12.2023

Buna göre reel kur endeksi, nominal kur endeksindeki değer değişiminin, ülkeler arasındaki görelî fiyat veya maliyet farkları ile düzeltilmiş hali. Merkez Bankası hem TÜFE hem Yurt İçi ÜFE'ye göre reel efektif döviz kuru endeksleri hesaplıyor. Endeksler, Türkiye'nin fiyat düzeyinin dış ticaret yaptığı ülkelerin fiyat düzeylerine oranının ağırlıklı geometrik ortalaması alınarak hesaplanıyor.

Reel efektif döviz kuru, Türk Lirası'nın satın alma gücünde olan değişimleri daha gerçekçi olarak ortaya koyan bir veri niteliği taşıyor. Reel efektif kur endeksinin artışı Türk Lirası'nın değer kazandığını, Türk mallarının yabancı mallar cinsinden fiyatının arttığını gösteriyor.

Abdulkadir Selvi

Denizbank yöneticileri Ponzi Seçil olayında ifadeye çağırılmış

Seçil Erzan olayıyla ilgili herkesin bilgisine başvuruluyor.

Kimi müşteki, kimi mağdur olarak ifade veriyor. Seçil Erzan, Denizbank'ın şube müdürü. Fon işini Denizbank Florya Şubesi'nden yürütmüş. İşlemlerin bir kısmı Denizbank şubesinde gerçekleştirilmiş. Bankanın antetli kâğıdı ve kaşesi kullanılmış. Bazı evraklarda Denizbank'ın operasyon müdürü Asiye Öztürk imza atmış. Denizbank Genel Müdürü Hakan Ateş ve Genel Müdür Yardımcısı Mehmet Aydoğdu'nun ismini güvence olarak kullanmış.

Herkes araştırılıyor, herkesin ifadesine başvuruluyor. Ama bir tek Denizbank hariç. Bir de Denizbank Genel Müdürü Hakan Ateş ve Mehmet Aydoğdu bu işten muaf.

ERDOĞAN DA TATMİN OLMAMIŞ

Hakan Ateş ve Mehmet Aydoğdu'nun ifadesine ya da en azından bilgisine neden başvurulmadı sorusu büyük bir muammayı oluşturuyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan da bu konuda ikna olmamış ki, "Bankanın en üst düzey yöneticileriyle ilgili de şu anda bütün soruşturmalar devam ediyor. Öyle zannediyorum ki kısa zamanda netice alırız" dedi.

BDDK KARARI VAR

Ortada BDDK'nın kararı var. O yüzden Hakan Ateş ve Mehmet Aydoğdu'nun ifadesi alınamaz denilebilir. BDDK kararının farkındayım. Ama isterseniz yazımın sonunu bekleyin.

Seçil Erzan soruşturmasında en önemli kırılma noktasını BDDK'nın 14.8.2023 tarihli "Yazılı başvuruda bulunulmasına yer olmadığı" şeklindeki kararı oluşturuyor.

07.12.2023

BDDK'nın kararı nedeniyle Seçil Erzan ve Denizbank Genel Müdürü Hakan Ateş ile Mehmet Aydoğdu hakkında 'zimmet' suçlaması nedeniyle açılan soruşturmada takipsizlik kararı veriliyor.

VERECEKLERİ BİLGİLER ÖNEMLİYDİ

Böylece Hakan Ateş ve Mehmet Aydoğdu'nun ifadesine başvurulması mümkün olmuyor. Oysa Seçil Erzan fona para toplarken Hakan Ateş ve Mehmet Aydoğdu'nun ismini referans olarak kullanıyor. Seçil Erzan olayı henüz yargıya intikal etmeden önce Hakan Ateş olaya müdahale ediyor.

Seçil Erzan'a, bunun zimmet suçu olmadığını, kendisine avukat tutacaklarını telkin ediyor. O nedenle Hakan Ateş ve Mehmet Aydoğdu'nun mahkemede vereceği bilgiler olayın aydınlatılması açısından yararlı olabilirdi.

Neyse, bu fırsat şimdilik kaçırıldı. Ama müşterilerin avukatları, BDDK'nın kararının iptali yönünde hukuki mücadelelerini sürdürüyorlar.

SAVCILIK YAZI YAZMIŞ

Bu arada İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı soruşturma kapsamında, 24 Nisan 2023 tarihinde Hakan Ateş'in Başsavcılık'ta hazır bulundurulması için Beşiktaş İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne, yine aynı tarihte Mehmet Aydoğdu'nun Başsavcılık'ta hazır bulundurulması için Eyüpsultan İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne yazılı olarak talimat vermiş.

MOSTUROĞLU'NUN ÖNEMLİ SORUSU

Bu noktada Av. Şekip Mosturoğlu'nun sorusu devreye giriyor. Mosturoğlu katıldığı bir yayında, "Savcı dördüncü aydan yedinci aya kadar bankacıların ifadesini alabilirdi. Neden almadı?" diye sormuştu.

Sahi bu arada bankacıların ifadesi neden alınmadı?

AKŞENER, EKREM İMAMOĞLU'NU NEDEN HEDEF ALDI

MERAL Akşener'in herkese her şey söyleyeceğini düşünürdüm de Ekrem İmamoğlu'nu hedef alacağını rüyamda görsem inanmazdım.

O nedenle Meral Akşener'in grup konuşmasını izledikten sonra, İYİ Parti'de değerlendirmeleri önemli olan isimlere ulaşıp "Akşener, bu cümlede Ekrem İmamoğlu'nu mu kastetti?" diye sorma gereği duydum.

İKİNCİ FATİH DEMİŞTİ

Çünkü Meral Akşener, Ekrem İmamoğlu'nu 'İkinci Fatih' ilan etmişti. Yüzünde Rabbi Yessir görmüştü. Saraçhane'de, "Ekrem yeni başlıyor" diyerek çak işareti

yapmışlardı. Daha da öte cumhurbaşkanı adadıydı. 6'lı Masa'dan kalktıktan sonra Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ın cumhurbaşkanı yardımcısı olması koşuluyla dönmüştü.

Yani bir anlamda Ekrem İmamoğlu için siyasi hayatını riske atmıştı. Bunu baba, oğula yapmaz. Ama ana, oğula yapmıştı.

İMAMOĞLU'NUN KARİYER PLANI

Geldiğimiz noktada ise Meral Akşener, "Bu mücadeleyi başkasının yazdığı senaryoya figüran olmadan, başkalarının siyasi kariyerine zıplama tahtası olmadan yapacağız" dedi.

Bu sözün muhatabı doğrudan Ekrem İmamoğlu. Akşener'in burada İmamoğlu'nun sadece İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı hedefini kastettiğini zannetmiyorum. İmamoğlu'nun 2028 yılında cumhurbaşkanı adayı olma hedefine gönderme yaptığını düşünüyorum.

Belli ki abla ile kardeşin arasına kara kedi girmiş. Ama ben bu derecede olduğunu bilmiyordum.

AKŞENER'İN TAVRI

İYİ Parti'nin seçimlere "Hür ve müstakil" olarak girme sürecini yakından takip etmeme rağmen bu yazıyı yazmak için Meral Akşener'in açıklamasını bekledim.

Neden? Çünkü Meral Akşener, CHP'nin teklifi üzerine ikinci kez toplanıp seçimlere kendi başına girme kararının yeniden alındığı GİK toplantısında, "CHP'den yeni bir teklif gelirse değerlendirecek miyiz? Bu karar kesin mi?" diye soran GİK üyelerine, "Kararımız kesindir" yanıtını vermişti. Buna rağmen Meclis kürsüsünden deklare etmesini bekledim.

ÖZÜ BAŞIMIZA

Meral Akşener, "Bu mücadeleyi omuzlarımızda sadece ve sadece milletimizin bize yüklediği sorumlulukla vereceğiz. Bu mücadeleyi başkasının yazdığı senaryoya figüran olmadan, başkalarının siyasi kariyerine zıplama tahtası olmadan, başkasının sevabına da günahına da ortak olmadan, özü başımıza birlikte hür ve müstakil olarak vereceğiz" dedi.

İYİ Parti geleceği açısından doğru ama riskli bir karar aldı. Şimdiye kadar seçimlere kendi başına girmediği için partinin kimliği oluşmamıştı. 'İYİ Parti demek sanki CHP'ye seçim kazandırma partisi demek' gibi bir algısı oluşmuştu.

MANDA HİMAYE

07.12.2023

Meral Akşener ilginç bir itirafta bulundu. “Adına ittifak dedikleri manda ve himaye tuzağına geçit vermeyeceğiz. Türk milletine ölümü gösterip sıtmaya razı eden bu maskeli baloya boyun eğmeyeceğiz” dedi. Kurulduğu günden bu yana girdiği her seçimde ittifak yapan İYİ Parti, demek ki manda ve himaye altındaymış.

Meral Akşener bunu itiraf etmiş oldu.

AKŞENER'E HAKARET AYIBI

Meral Akşener, 6'lı Masa'dan kalktığına da siyasi hayatının en ağır hakaretlerine maruz kalmıştı. Üzerine sifon çeken ahlaksızlar çıkmıştı. Şimdi de CHP'nin işbirliği önerisi kabul edilmedi ya, CHP medyasından küfür ve hakaret sezonunu açtılar. Hem de Özgür Özel'in çok makul bir açıklama yapmasına rağmen.

“Girdisi çıktısı” bile ağıza alındı. Pes doğrusu.

CHP, bu medyadan ve bu dilden kurtulmadığı sürece seçim kazanamaz.

GÖKHAN GÜNAYDIN'IN KONUŞMASI

Topuğuna sıkamak derler ya tam bu işe oturuyor.

İYİ Parti'nin Genel İdare Kurulu, CHP'nin işbirliği önerisini görüşmek üzere toplanmış. Tam o sırada CHP Grup Başkanvekili Gökhan Günaydın, muhalif bir kanalda yayına çıkıyor. “İYİ Parti seçim ittifakını reddederse kendi bilecekleri iştir. Bunun hem CHP hem de İYİ Parti tabanında bir karşılığı olacaktır” diyor.

Bu açıklama yıldırım hızıyla o sırada toplantı halinde olan GİK'e ulaşıyor. Bazı GİK üyeleri telefonlarından yayını izliyorlar. Toplantıda hava değişiyor. CHP ile ittifaka karşı çıkanların eli güçleniyor. “İbret almadılar” yorumu yapılıyor.

Sonuç ortada.

Gökhan Günaydın iyi ki iktidara yakın bir medyada konuşmamış. Yoksa Erdoğan konuşurmuş derlerdi.

Esfender KORKMAZ

Bankalardaki paramız ne kadar güvenli

Kur korumalı mevduat iki taraflı kesti. Gelirken topluma maliyet getirdi. Şimdi çıkarken bankalara külfet getiriyor.

Kur korumalı mevduattan çıkış limiti altında kalan bankalara eksi reel faizli hazine bonusu almak zorunluluğu getirdiler. Bankacılık sektöründe geçen sene (2022) üçüncü çeyrekte yüzde 23,5 olan büyüme oranı bu sene aynı çeyrekte yüzde 5,1'e geriledi.

Bankacılık sektörünün takipteki kredi oranı riskli değil. Takipteki kredi oranı yüzde 1,6'dır. Bankalar alacakları için yüzde 1,3 karşılık ayırmışlar. Yani yüzde 1,6 takipteki kredilerin tamamına yakın yüzde 81'i için karşılık ayırmışlar. Bankaların riski yok demektir.

Bankaların yabancı para net pozisyonu da yüzde 6'dır. Artı eksi yüzde 20'ye kadar risk yok demektir.

Özetle bugün itibarıyla; TL ve döviz mevduatı açısından bankalarda risk yok seviyesindedir. Ama Türkiye'de hükümet, BDDK ve MB her zaman bankalara ve işlemlere müdahale ediyor. Söz gelimi yazın şirket hesabından veya şahsi hesabınızdan istediğiniz miktarda ve bir defada istediğiniz kadar döviz çekemiyordunuz. Bankalar döviz gelirse öderiz diyorlardı. Şimdi değişti. Ödüyorlar.

2021 yılı ve öncesinde serbest kambiyo sistemi olduğu için yurt dışına döviz gönderebiliyordunuz. Sistem değişmediği halde son iki yıldır, döviz transferinde caydırıcı nitelikte aşırı sorgulama yapılıyor.

Bu demektir ki; Türkiye bir döviz kıtlığı yaşarsa, ithalatı finansman için döviz bulamazsa veya dış borç ödemede bir sorun yaşarsa, bankalardaki döviz hesaplarından para çekmeye hükümet sınırlama getirebilirler.

07.12.2023

Aslında bu her ülkede karşılaşılan bir durumdur. Yunanistan Merkez Bankası mali kriz nedeniyle 2015 Ekim-Nisan ayları arasında bankalardan 30 milyar Euro mevduatın çıktığını açıklamıştı. Sonrasında sınırlama geldi.

Türkiye yılda yaklaşık 50 milyar dolar cari açık veriyor. Bu açığın doğrudan yabancı yatırım sermayesi ile veya dış borçlanma ile finanse edilmesi gerekiyor. MB ödemeler bilançosuna göre 2023 Ocak-Eylül dokuz ayda yabancıya gayrimenkul satışı dışında 591 milyon dolar net çıkış oldu. Cari açık dış borçla finanse edildi demektir.

2023 Eylül, bir yıl içinde ödenmesi gereken dış borç stoku;

*Kamu: 43,2 milyar dolar;

*TCMB: 45,7 milyar dolar;

*Bankalar ve finansal kuruluşlar: 56,9 milyar dolar;

*Özel sektör: 65,2 milyar dolar;

*Toplam: 211 milyar dolardır.

Türkiye'nin CDS oranı 351 baz puana geriledi ve fakat halen dünyada Rusya ve Mısır'dan sonra en riskli üçüncü ülkedir. World Government Bonds'a göre kamu dış borç temerrüt oranı yüzde 5,86'dır.

Bankalarda da döviz pozisyon fazlası var.

Risk özel sektörde yoğunlaşıyor. Bu durumda özel sektör ara malı ve ham madde ithalatını finanse edemezse, üretimde daralma ve eksi büyüme olur. İç ve dış borçlarını ödemekte zorlanır.

İthalat dövizini için MB devreye girer. Ancak Merkez Bankası'nın 136 milyar dolar rezervi var ve fakat net rezervi eksi 55 milyar dolardır.

Sonuç olarak, 2024 seçim sonrasına kadar iktidar ne yapar eder döviz krizine izin vermez. Ancak bir yıldan daha uzun dönemde her alanda olduğu gibi, döviz tasarruflarının serbest kullanılmasında da risk var.